

fakultetene ved NTNU
Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen
Forvaltningsutvalget for lærerutdanningen

Saksbehandler
Eirik Lien
Telefon +47 73 59 67 02
E-post eirik.lien@ntnu.no

Vår dato:
08.09.2006

Vår ref.:
2006/12546

Deres dato:

Deres ref.:

Forslag til NTNUs studieprogramportefølje studieåret 2007/08, med opptaksrammer

Til styremøtet 31.08.2006 la Rektor fram grunnlag for drøfting i Styret om hvordan NTNUs utdanningstilbud skal utvikles, i form av en studieprogramportefølje. Styret gjorde følgende vedtak:

1. Styret har drøftet kriterier som kan ligge til grunn for å videreutvikle NTNUs studieprogramportefølje. For å komme mer i fase med årshjulet som ble lagt fram i O-sak 4/06, bes Rektor om å fremskaffe forslag til hvordan fakultetene vil utvikle sin del av NTNUs studieprogramportefølje, med basis i signalene fra Styrets drøfting. Styret vil i novembermøtet ta stilling til hvordan studieprogramporteføljen konkret skal være det nærmeste året, med utgangspunkt i forslagene fra fakultetene.
2. NTNU innfører kapasitetstak for alle studieområdene fra og med opptakene i 2007 i samsvar med departementets tildeling av studieplasser til NTNU.

Vedtaket gir Rektor et oppdrag, som ikke kan utføres uten innspill fra fakultetene og de to forvaltningsutvalgene for sivilingeniørutdanning og lærerutdanning, FUS og FUL. Innspillene er i form av forslag til hvordan disse enhetene ønsker å videreutvikle sine utdanningstilbud i form av studieprogram. Skal Rektor kunne legge fram forslag til NTNUs studieprogramportefølje for kommende studieår for styret 16. november, må innspillene sendes studiedirektøren innen 15. oktober. Forslaget skal i prosessen fram til styremøtet først behandles i Utdanningsutvalgets møte 27. oktober.

I framlegget til Styret 31. august fokuserte Rektor på en del problemstillinger, formulert som spørsmål. De skal danne basis for de overordnede retningslinjer som skal styre utformingen av NTNUs utdanningstilbud:

- Hvilke kriterier skal ligge til grunn for beslutning om å etablere nye studieprogram og legge ned eksisterende studieprogram?
 - rent faglige
 - økonomiske
 - uttalte samfunnsbehov
 - konkurransesituasjonen med andre universitet nasjonalt
 - den internasjonale konkurransesituasjonen
 - studentsøkningen
- Hvilke kriterier skal ligge til grunn for en beslutning om at NTNU skal opprettholde studieprogram eller studieretninger på fagområder som har så få studenter at de ikke er fullfinansiert gjennom departementets bevilgning?

- fagets nasjonale rolle og NTNUs nasjonale oppgave
- fagets betydning for NTNUs totale virksomhet (breddeuniversitet)
- muligheten for å tilfredsstille behovet gjennom samarbeid med andre institusjoner
- graden av subsidiering som er nødvendig for å opprettholde faget
- Hvilke kriterier skal legges til grunn for å vurdere om NTNU skal opprettholde enkeltemner med liten studentdeltakelse?
 - betydningen for den faglige bredden i et studieprogram eller en studieretning
 - økonomi
- Hvordan skal balansen mellom studenttallet innenfor teknologi/naturvitenskap og humaniora/samfunnsvitenskap utvikle seg de nærmeste årene?

I sine drøftinger pekte NTNUs styre på:

- Hovedføringen er NTNUs vedtatte strategi.
- NTNUs hovedgrunnlag for å utvikle utdanningstilbudet er samfunnets langsiktige behov for kompetanse. Vi vet at de som søker seg inn til høyere utdanning, vurderer nøye hvilken kompetanse som er attraktiv når de starter sin utdanning, i sterk kombinasjon med sine egne faglige interesser. Samfunnet – dvs arbeidslivet – har som regel en oppfatning av hva som er viktig og riktig kompetanse, og den er ikke alltid i overensstemmelse med studentenes egne vurderinger. Vi må kunne vite hva som er ”moteblaff” og hva som er viktig på lang sikt.
- Samfunnets behov kan endre seg betydelig i løpet av de 5-6 årene det tar å gjennomføre en utdanning. Studentene er ikke alltid oppmerksom på det. Derfor må universitetets oppgave være å gi studentene en kompetanse som er bred nok og god nok til at de kan gå inn i et spekter av forskjellige arbeidsfunksjoner, og å gi dem et godt grunnlag for videre utdanning og utvikling av egen kompetanse. Kandidatene som blir uteksaminert fra NTNU skal ha relevant utdanning og være etterspurt.
- Ved et breddeuniversitet må det være en balanse mellom profesjonsstudiene og de allmennvitenskapelige studiene som i prinsippet ikke er yrkesrettet. Samtidig bør NTNU vurdere om det kan etableres flere utdanninger som er tydeligere profesjonsrettet.
- Det er alltid attraktivt å ha fagmiljø som kan gi kandidatene fra profesjonsstudiene en tilleggs-kompetanse på språk og kultur.
- Det skal være rom for de små fagene som er nødvendige for at NTNU skal fortsette å være et breddeuniversitet, eller der NTNU har en nasjonal forpliktelse.
- NTNU må klargjøre overfor seg selv hvilke fagområder vi er gode på og hvor vi kan overlate et faglig ansvar til andre som er bedre.
- At NTNU har et spesielt ansvar for teknologi og naturvitenskap betyr ikke at fagområder utenfor hovedprofilen skal bygges ned.

I arbeidet med å utvikle og legitimere konkrete studieprogram for kommende studieår vil vi be om at disse innspillene legges til grunn.

Vi gjør oppmerksom på pkt 2 i vedtaket. Styret vedtok allerede i januar møtet i år å adgangsbegrense totalopptaket til NTNU i kommende studieår. I vedtaket i sak 48/06 nå i august er det videreført også for årene framover. Vedtakets pkt 2 betyr at i sin mer langsiktige planlegging må fakultetene ha som fast rammebetingelse at alle opptak framover kommer til å bli adgangsbegrenset. Det betyr at *alle* studieprogram må ha et totaltall og at *alle* opptak til studieprogram er adgangsbegrenset. Det er ikke lenger noen åpne opptak til NTNU. Rammen er i dag satt ut fra dagens totale studenttall, men NTNUs styre kan komme til å gjøre endringer innenfor den rammen mellom de enkelte studieområdene (se

vedleggsnotatet s 1 om studieområder). Styret har så langt ikke gitt noen signal om forskyvinger i studenttallet mellom dem. Styret har heller ikke gitt noe signal om at forholdet mellom lavere grad og høyere grad skal endres.

Det betyr at rammeverket for fakultetenes arbeid med kommende studieårs studieprogramtilbud er slik, gitt at ikke statsbudsjettet for 2007 gir andre signal:

- NTNUs totaltall skal være 19368, se vedleggsnotatet s 7 for beregning av tallet.
- Forholdet mellom studieområdene skal i hovedsak være som i 2005, som er det siste høstsemesteret vi har gyldige studenttall for.
- Forholdet mellom lavere grad og høyere grad skal i hovedsak være som i 2005.

For å ha et handlingsrom når opptakene skal gjennomføres, kommer vi til å foreslå at Styret holder igjen ca 10 % av opptaksplassene, slik at de kan fordeles på programmene innenfor det enkelte fakultet først når søkertallene er kjent. Unntaket er master i teknologi/siv.ing., hvor det holdes igjen 250 plasser som tidligere år. Vi vil foreslå at Styret gir Rektor fullmakt til å fordele disse. Denne prosedyren har vi i flere år brukt ved opptaket til sivilingeniørutdanningen, med svært godt resultat. Det gir den fleksibiliteten vi trenger i opptaket.

Beregningene for 2006/07 er lagt til grunn for opptaksrammene for 2007/08, med unntak av avkortingene som da ble gjort for å oppnå ønsket reduksjon i samlet studenttall. Viser derfor til S-sak 16/06 (ePhorte saknr 2006/4592-13) for totalrammen for det enkelte fakultet. HF-fakultetet tildeles dermed en totalramme på 1463 plasser og SVT-fakultetet 2215 plasser (ut over siv.ing.). For de øvrige totalrammene for opptakstall henvises det til nevnte styresak. Alle fakultetene skal deretter trekke fra 10 % fra totalrammen til fordeling på eget fakultet etter at søkertallene er på plass.

Dette gir utgangspunkt for arbeidet med å utforme forslag til studieprogramportefølje, med antall studenter på hvert program. I utformingen ligger en vurdering av om

- nye studieprogram skal opprettes
- eksisterende program skal justeres, ved f eks å opprette studieretninger innenfor et program i stedet for å ha separate program
- eksisterende eller nye/gamle program skal slås sammen
- eksisterende program skal legges ned

Det må være en bevissthet omkring forholdet mellom studieprogram og emner: *emnene* er kostnadsbærene, *studieprogrammene* er det som strukturerer emnene til en utdanning som gir en kompetanse. Studentene blir tatt opp til de enkelte programmene. Et emne kan brukes av flere program. Som del av arbeidet bør det derfor vurderes om samme emne kan gå inn i flere program, der det i dag kanskje finnes varianter som mer eller mindre overlapper hverandre. Utformingen av programtilbudet må ta utgangspunkt i at det er emnene som i realiteten gir begrensninger på kapasiteten, men at det må gjenspeiles i totalrammen for programmene.

Når NTNU nå går over til å ha en total begrensning på opptaket, må vi samtidig se om vi bør endre på tidligere rutiner overfor NTNUs styre. At alle studieprogrammene er adgangsbegrenset, fører logisk til at også alle emnene nødvendigvis må ha et begrenset antall studenter. Antallet vil langt på vei følge av studenttallet på hvert enkelt program. I prosessen framover ønsker vi å skille de to fasene av adgangsbegrensning: på opptak til studieprogram og på studenttall knyttet til hvert enkelt emne. Vi ber derfor om at vi nå får forslag på opptakstall bare til studieprogrammene. Opptakstall knyttet til hvert enkelt emne er ikke aktuelt å vedta før i april. NTNUs styre kommer derfor til å fastsette kapasitetstallene bare for studieprogram i novembermøtet.

I framlegget til Styret vil det samtidig bli foreslått å gi Rektor fullmakt til å adgangsregulere de enkelte emnene. Dermed slipper NTNUs styre å få det som egen vedtakssak i vårsemesteret. Oppdraget om å beregne opptakstall for emnene kommer etter novembermøtet.

Oppsummert er oppdraget:

- Vurder om dagens studieprogramportefølje er i overensstemmelse med det utdanningstilbudet fakultetet eller forvaltningsutvalget ønsker å gi for å oppfylle sin forpliktelse overfor behovet studentene og samfunnet har.
- Legg fram *begrunnet* forslag til den studieprogramporteføljen fakultetet eller forvaltningsutvalget vil tilby innenfor sitt faglige ansvarsområde i studieåret 2007/08, med forankring i NTNUs strategi og de signalene NTNUs styre har gitt.
- Dimensjoner omfanget av tilbudet gjennom å tallfeste totalkapasiteten på studieprogrammene. Summen av alle studieprogramtallene må ikke overstige totalkapasiteten.
- Send forslagene til studiedirektøren innen 15. oktober.

Vi er klar over at dere får en kort frist denne gangen, og beklager det. Fristen er satt for å komme i fase med årshjulet, som forutsetter at NTNUs styre har gjort sine førende vedtak i slutten av vårsemesteret.

Med vennlig hilsen

Hilde Skeie
Studiedirektør

Catharina Lindheim
seksjonssjef

Vedlegg: Notat til styresak 48/06, datert 22.08.2006 (2006/11591-9 i ePhorte)
Vedlegg til styresak 48/06, "NTNUs studieprogramportefølje", datert 11.08.2006

Kopi: Studenttinget